

**PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
TARYBOS
ETIKOS KOMISIJA**

**SPRENDIMAS
DĖL VILHELMINO JANUŠONIO**

2023-06-28 Nr. TP-28
Pasvalys

Etikos komisija (toliau – Komisija): Komisijos pirmininkas Vladas Linkevičius, nariai Nijolė Matulienė, Regina Mitrienė, Stanislovas Kiudis, Rimas Želvys, atlikusi tyrimą dėl Pasvalio rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) tarybos nario Vilhelmino Janušonio (toliau – Tarybos narys) veiklos *atitikties* Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis, 2023 m. birželio 22 d. Komisijos posėdyje n u s t a t ė:

Tyrimo pagrindas

Komisija 2023 m. gegužės 30 d. gavo Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) 2023 m. gegužės 23 d. raštą Nr. S-741-(2.5 E) „Dėl pranešimo perdavimo“ (gavimo žyma Nr. TP-12), kuriuo Komisijai pavedama ištirti Tarybos nario galimo Įstatymo nuostatų, įpareigojančių vengti interesų konflikto, o konfliktui kilus – nusišalinti (3 straipsnio 1 dalies 2 punktas ir 11 straipsnio 1 ir 2 dalys) pažeidimo (toliau – Raštas).

Komisija 2023 m. birželio 5 d. posėdžio metu priėmė sprendimą pradėti Tarybos nario galimo Įstatymo pažeidimo tyrimą, kurio pagrindas aukščiau įvardintas Raštas su kartu persiūstu pranešimu.

Nustatyta, kad Tarybos narys dalyvavo Savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 26 d. posėdyje ir nenusišalino svarstant (nagrinėjant) ir balsuojant dėl sprendimo projektų:

- Nr. T-96 „Dėl klasių (grupių) ir mokinių (vaikų) skaičiaus Pasvalio rajono savivaldybės mokyklose 2023 – 2024 mokslo metais nustatymo“ (2.5 darbotvarkės klausimas (toliau – Projektas Nr. 1));
- Nr. T-97 „Dėl sutikimo reorganizuoti Pasvalio r. Krinčino Antano Vienažindžio progimnaziją, ją prijungiant prie Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos“ bei alternatyvaus Nr. T-104 „Dėl sutikimo reorganizuoti Pasvalio r. Krinčino Antano Vienažindžio progimnaziją, ją prijungiant prie Pasvalio Svalios progimnazijos“ (2.6 darbotvarkės klausimas (Projektas Nr. 2)).

Nustatytos faktinės aplinkybės

1. 2023 m. kovo 5 d. vykusiuose Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose Vilhelminas Janušonis išrinktas Savivaldybės tarybos nariu.

2. Iš 2023 m. gegužės 17 d. pateiktos privačių interesų deklaracijos (PINREG) duomenų nustatyta, kad Tarybos narys yra Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos mokytojas.

3. Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos nuostatuose, patvirtintuose Savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. T1-134 „Dėl Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos nuostatų patvirtinimo“ (su visais aktualiais pakeitimais) (toliau – Nuostatai), nustatyta: mokyklos teisinė forma – biudžetinė įstaiga (Nuostatų 4 punktas); mokyklos priklausomybė – savivaldybės mokykla (Nuostatų 5 punktas); mokyklos steigėjas – Savivaldybė (Nuostatų 6 punktas); mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Savivaldybės taryba, kurios

kompetenciją nustato Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas (Nuostatų 7 punktas).

4. Iš surinktų duomenų nustatyta, kad:

4.1. 2023 m. balandžio 26 d. įvyko Savivaldybės tarybos posėdis, kuriame Tarybos narys posėdyje dalyvavo.

4.2. Minėtame Savivaldybės tarybos posėdyje buvo svarstytas klausimas „Dėl klasių (grupių) ir mokinių (vaikų) skaičiaus Pasvalio rajono savivaldybės mokyklose 2023 – 2024 mokslo metais nustatymo“ (Projektas Nr. 1). Projekto Nr. 1 iniciatoriai – Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius.

4.3. Tarybos narys nuo Projekto Nr. 1 svarstymo nenusišalino.

4.4. Projektu Nr. 1, atsižvelgiant į mokyklų pateiktus duomenis apie pateiktų prašymų bei esamą mokinių skaičių, nustatomas visų Savivaldybės mokyklų planuojamas klasių (grupių) skaičius. Šis planuojamas skaičius yra patikslinamas ir tvirtinamas esamas (faktinis) klasių (grupių) skaičius einamųjų metų rugsėjo mėnesio pradžioje, t. y. įvertinus prasidėjus mokslo metams esamą situaciją.

4.4.1. *„Klasės, tam tikrais atvejais jungtinės klasės, sudaromos mokslo metams taip, kad užtikrintų bendrųjų ugdymo programų ir bendrųjų ugdymo planų įgyvendinimą ir atitiktų klasių, jungtinių klasių bendrosiose bendrojo ugdymo mokyklose sudarymo kriterijus, nurodytus Taisyklių 1 priede, ir klasių, jungtinių klasių bendrojo ugdymo mokyklose specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams sudarymo kriterijus, nurodytus Taisyklių 2 priede. Jungtinėms klasėms, vadovaujantis bendraisiais ugdymo planais, tvirtinamais švietimo, mokslo ir sporto ministro, sudaromas jungtinis ugdymo planas. Savivaldybės mokykloje iš visų klasių, kuriose mokoma pagal pagrindinio ugdymo programą, mažesnis mokinių skaičius už Taisyklių 1 priede nustatytą mažiausią mokinių skaičių gali būti tik vienoje klasėje tuo atveju, kai savivaldybės mokyklos savininkas <...> bendrojo ugdymo mokyklai papildomai skiria mokymo lėšų (išskyrus mokymo lėšas, skiriamas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto) tiek, kiek jų skiriama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto atitinkamai klasei, turinčiai nustatytą mažiausią mokinių skaičių pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašą. <...> Jeigu savivaldybės <...> mokyklos klasėje, jungtinėje klasėje yra mažesnis mokinių skaičius už Taisyklių 1 priede nustatytą mažiausią mokinių skaičių, tokiai klasei, jungtinei klasei mokymo lėšos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto neskiriamos, išskyrus šiuos atvejus, kai mokymo lėšos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skiriamos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašą: klasėms, kuriose mokoma pagal pradinio ugdymo programą, jei iš jų sudaroma jungtinė klasė; <...>. Jeigu savivaldybės <...> gimnazijoje yra mažesnis klasių, kuriose mokoma pagal akredituotą vidurinio ugdymo programą, skaičius už Taisyklių 1 priede nustatytą mažiausią tokių klasių skaičių, tokioms klasėms mokymo lėšos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto neskiriamos.“* Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 768 „Dėl Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių patvirtinimo“ (su visais aktualiais pakeitimais), (toliau – Taisyklės) 25.7 papunktis.

4.4.2. *„<...> savivaldybių mokyklų savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija, <...>, nustatydami bendrojo ugdymo mokyklų mokinių ir klasių skaičių, <...>, vadovaujasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, <...>, Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 768 „Dėl Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės), ir sąrašu.“* Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą, profesinio mokymo įstaigą bendrųjų kriterijų sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. ISAK-1019 „Dėl Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą, profesinio mokymo įstaigą bendrųjų kriterijų sąrašo patvirtinimo“

(Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. balandžio 5 d. įsakymo Nr. V-322 redakcija) (su visais aktualiais pakeitimais), (toliau – Sąrašas) 2 punktas.

4.4.3. „3. Kiekvienais kalendoriniais metais iki gegužės 31 d. <...> savivaldybių mokyklų savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija, <...> bendrojo ugdymo mokykloms <...> nustato: mokinių skaičių kiekvienos klasės sraute ir klasių skaičių kiekviename sraute; mokinių, ugdomų pagal priešmokyklinio ugdymo programą, skaičių ir priešmokyklinio ugdymo grupių skaičių. Jei sudaro jungtines klases, tai nustato, iš kokių klasių sudaroma jungtinė klasė, ir nurodo kiekvienos klasės mokinių skaičių. Iki rugsėjo 1 d. mokinių skaičių kiekvienos klasės sraute ir klasių skaičių kiekviename sraute, mokinių, ugdomų pagal priešmokyklinio ugdymo programą, skaičių ir priešmokyklinio ugdymo grupių skaičių patikslina: 3.1. jei iš tai mokyklai priskirtos aptarnavimo teritorijos prašymų mokyti bendrojo ugdymo mokykloje skaičius yra didesnis, nei buvo nustatytas iki gegužės 31 d., mokinių, klasių ir (ar) priešmokyklinio ugdymo grupių skaičius, neperkeliant mokinių mokyti į antrą pamainą ir nepažeidžiant higienos normų, didinamas; 3.2. jei bendrojo ugdymo mokykla nesurenka nustatyto mokinių skaičiaus ir nesudaro patvirtinto klasių ir (ar) priešmokyklinio ugdymo grupių skaičiaus, mokinių, klasių ir (ar) grupių skaičius mažinamas.“ Sąrašo 3 punktas.

4.4.4. Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija kasmet įvertina priešmokyklinio ugdymo poreikį, turimus išteklius ir prireikus tikslina ir tvirtina mokyklas, vykdančias programą, grupių mokyklose skaičių ir pasirinktą (-us) konkretų (-ius) modelį (-ius). (Priešmokyklinio ugdymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2013 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. V-1106 „Dėl Priešmokyklinio ugdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. liepos 22 d. įsakymo Nr. V-674 redakcija) (su visais aktualiais pakeitimais), 7.1 papunktis).

4.4.5. Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo grupės, klasės komplektuojamos pagal Savivaldybės tarybos nustatytą aptarnavimo teritoriją (Priėmimo į Pasvalio rajono savivaldybės mokyklas tvarkos aprašo, patvirtinto Savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. T1-259 „Dėl Priėmimo į Pasvalio rajono savivaldybės mokyklas tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su visais aktualiais pakeitimais), (toliau Tvarkos aprašas) 4 punktas).

4.4.6. Savivaldybės taryba kiekvienais kalendoriniais metais nustato: Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka mokinių skaičių kiekvienos klasės sraute ir klasių skaičių kiekviename sraute; mokinių, ugdomų pagal priešmokyklinio ugdymo programą, skaičių ir priešmokyklinio ugdymo grupių skaičių. Jei sudaro jungtines klases, tai nustato, iš kokių klasių sudaroma jungtinė klasė, ir nurodo kiekvienos klasės mokinių skaičių. Iki rugsėjo 1 d. mokinių skaičių kiekvienos klasės sraute ir klasių skaičių kiekviename sraute, mokinių, ugdomų pagal priešmokyklinio ugdymo programą, skaičių ir priešmokyklinio ugdymo grupių skaičių patikslina: 1. jei iš tai mokyklai priskirtos aptarnavimo teritorijos prašymų mokyti bendrojo ugdymo mokykloje skaičius yra didesnis, nei buvo nustatytas iki gegužės 31 d., mokinių, klasių ir (ar) priešmokyklinio ugdymo grupių skaičius, neperkeliant mokinių mokyti į antrą pamainą ir nepažeidžiant higienos normų, didinamas; 2. jei bendrojo ugdymo mokykla nesurenka nustatyto mokinių skaičiaus ir nesudaro patvirtinto klasių ir (ar) priešmokyklinio ugdymo grupių skaičiaus, mokinių, klasių ir (ar) grupių skaičius mažinamas; ikimokyklinio ugdymo grupių, jose ugdomų vaikų skaičių, nurodomas ugdymo modelis. (Tvarkos aprašo 5 punktas).

4.4.7. Nustatant klasių ir ikimokyklinio bei priešmokyklinio ugdymo grupių skaičių, atsižvelgiama į mokyklos pastatų ir patalpų atitiktį higienos normoms, gyvenančių mokyklos aptarnavimo teritorijoje ir pageidaujančių mokyti (ugdyti) vaikų skaičių (Tvarkos aprašo 7 punktas).

4.4.8. Savivaldybės mokyklų aptarnavimo teritorijos nustatytos Tvarkos aprašo 10 punkte. Mokyklų vadovai priimdami mokinius į mokyklas, vadovaujasi mokykloms nustatytomis teritorijų ribomis (Tvarkos aprašo 11 punktas). Teritorijų priskyrimo principo išimties nustatytos Tvarkos aprašo 13 punkte.

4.4.9. Prašymai kitiems mokslo metams priimami mokyklose einamųjų metų sausio 1 d. – kovo 1 d. (Tvarkos aprašo 41 punktas).

4.4.10. Mokyklos direktorius iki kovo 1 d. Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriui pateikia informaciją apie planuojamą klasių (grupių) bei mokinių (vaikų) skaičių kitiems mokslo metams (Tvarkos aprašo 41 punktą).

4.4.11. Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius kasmet pagal mokyklų vadovų pateiktą informaciją (konkrečius skaičius) parengia sprendimo projektą dėl planuojamo klasių (grupių) ir mokinių (vaikų) skaičiaus Savivaldybės mokyklose atitinkamiems ateinantiems mokslo metams nustatymo (Tvarkos aprašo 9 punktą).

4.4.12. Po sprendimo priėmimo, mokyklų direktoriai priima sprendimus dėl mokinių priėmimo (įforminami įsakymais) ir sudaromos mokymo sutartys. Pastaba – įsakymai ir sutartys dėl ugdymo tęsimo toje pačioje mokykloje (2–4 klasės, 6–9 klasės, II–IV gimnazijos klasės) pasirašomi pasibaigus mokslo metams, t. y. einamųjų metu birželio mėn. pabaigoje.

4.4.13. Iki rugsėjo 1 d. mokyklų direktoriai pateikia faktinius duomenis apie faktiškai priimtų mokinių (vaikų) skaičių mokykloje. Pagal šiuos duomenis parengiamas sprendimo projektas, kuriuo nustatomas ne planuojamas, o realus (faktinis) klasių (grupių) skaičius švietimo įstaigose ir teikiamas Savivaldybės tarybai svarstyti rugsėjo mėn. posėdyje.

4.4.14. Savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 26 d. posėdžio vardinio balsavimo rezultatų lentelėje matyti, kad Projekto Nr. 1 balsavime 21 Savivaldybės tarybos narys balsavo „už“, 3 Savivaldybės tarybos nariai nebalsavo, tarp kurių ir Tarybos narys.

4.5. Tame pačiame Savivaldybės tarybos posėdyje buvo svarstytas klausimas dėl Pasvalio r. Krinčino Antano Vienažindžio progimnazijos reorganizavimo, ją prijungiant arba prie Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos arba prie Pasvalio Svalios progimnazijos (alternatyvūs sprendimų projektai) (Projektas Nr. 2). Projekto Nr. 2 iniciatoriai – Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius.

4.6. Tarybos narys nuo Projekto Nr. 2 svarstymo nenusišalino, aktyviai dalyvavo diskusijose, dalyvavo svarstant ir priimant sprendimą.

4.7. Projekto Nr. 2 aiškinamuosiuose raštuose nurodyta, kad atsižvelgiant į mažą mokinių skaičių Pasvalio r. Krinčino Antano Vienažindžio progimnazijoje bus nekomplektuotinių klasių ir bendras mokinių skaičius gali būti mažesnis, negu 60 mokinių. Vadovaujantis Taisyklėmis, tokio dydžio mokykla turi būti reorganizuota. Dėl šios priežasties siūloma minėta mokyklą nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. reorganizuoti. Reorganizavimo klausiami aptarti su visų mokyklų, t. y. su Pasvalio r. Antano Vienažindžio progimnazijos, Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos, Pasvalio Svalios progimnazijos, bendruomenėmis. Mokyklų tarybos tam nepritaria, tačiau alternatyvių problemos sprendimo būdų taip pat nepateikia.

4.8. Taip pat Projekto Nr. 2 aiškinamuosiuose raštuose nurodyta, kad šiais projektais siekiama reorganizuoti Pasvalio r. Krinčino Antano Vienažindžio progimnaziją, ją prijungiant arba prie Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos, arba prie Pasvalio Svalios progimnazijos. Tokiu būdu atsirastų galimybė efektyviau naudoti ugdymo organizavimui ir valdymui skirtas lėšas, būtų tikslingesnė ir veiksmingesnė pagalba mokiniams. Vykstant reorganizacijos procesui, reorganizuojamos mokyklos darbuotojų įdarbinimo klausimas būtų sprendžiamas bendrame Savivaldybės švietimo įstaigų ir vadovų kaitos kontekste.

Tiriamąjį paaiškinimas

Tarybos narys žodžiu pateikė paaiškinimus Komisijos posėdžio 2023 m. birželio 15 d. metu. Patvirtino, kad dalyvavo Savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 26 d. posėdyje ir nenusišalino svarstant (nagrinėjant) ir balsuojant dėl Projektų Nr. 1 ir Nr. 2.

Tarybos narys nesutinka, kad Projektai Nr. 1 ir Nr. 2 yra susiję su jo turtiniais interesais. Nurodo, kad Projektu Nr. 1 pagal mokyklų pateiktus duomenis apie pateiktą prašymų bei esamą mokinių skaičių, nustatomas visų Savivaldybės mokyklų planuojamas klasių (grupių) skaičius. Šis planuojamas skaičius yra patikslinamas ir tvirtinamas esamas (faktinis) klasių (grupių) skaičius einamųjų metų rugsėjo mėnesio pradžioje, t. y. įvertinus prasidėjus mokslo metams esamą situaciją. Pažymi, kad Projektas Nr. 2 yra susijęs su Pasvalio r. Krinčino Antano Vienažindžio mokyklos

reorganizavimu, todėl nesutinka, kad tai yra susiję su jo privačiais interesais ir nemano, kad pažeidė Įstatymo nuostatas. Tačiau, jei Komisija priims sprendimą, kad šiuo atveju, jis (Tarybos narys) pažeidė Įstatymo nuostatas, tai ateityje elgsis atidžiau. Apgailestavo, kad svarstant nurodytus sprendimų projektus dar nebuvo sudaryta Komisija, kuri teikia rekomendacijas dėl konkrečių Savivaldybės tarybos narių (ne)nusišalinimo svarstant atitinkamus Savivaldybės tarybos sprendimų projektus.

Teisinis veiklos vertinimas ir motyvai

Tiriamasis yra Savivaldybės tarybos narys – valstybės politikas, šios pareigos priskirtinos valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų kategorijai, todėl Įstatymas jam taikomas visos apimties (Įstatymo 2 straipsnio 5 dalies 1 punktą).

Įstatymo paskirtis – sudaryti sąlygas atskleisti valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų ir šio įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nurodytų asmenų (visi kartu toliau – deklaruojantys asmenys) privačius interesus, užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, ir užkirsti kelią kilti interesų konfliktams bei plisti korupcijai (Įstatymo 1 straipsnis).

Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte deklaruojantys asmenys įpareigojami teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, kad toks konfliktas yra.

Deklaruojančiam asmeniui draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atlikti kitas tarnybines pareigas, jeigu atliekamos tarnybinės pareigos yra susijusios su jo privačiais interesais (Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis). Apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atvejus, prieš atlikdamas tarnybines pareigas arba pradėjęs jas atlikti, deklaruojantis asmuo privalo informuoti institucijos ar įstaigos vadovą ar jo įgaliotą asmenį arba kitą į pareigas priimančią ar skiriančią subjektą, arba kolegialią valstybės ar savivaldybių instituciją (kai deklaruojantis asmuo yra kolegialios valstybės ar savivaldybių institucijos narys) ir asmenis, kurie kartu atlieka tarnybines pareigas, pareikšti apie nusišalinimą ir jokia forma nedalyvauti toliau atliekant tarnybines pareigas (Įstatymo 11 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) formuodamas Įstatymo taikymo praktiką nuosekliai laikosi pozicijos, kad Įstatymo tikslai yra prevenciniai, jo normos yra formalaus pobūdžio, todėl Įstatymo pažeidimui konstatuoti pakanka nustatyti, kad valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo nesilaiko Įstatyme įtvirtintų formaliųjų reikalavimų (2013 m. birželio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-998/2013).

Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytam pažeidimui kvalifikuoti pakanka nustatyti, kad asmuo nepasielgė taip, kad nekiltų abejonių, jog egzistuoja interesų konfliktas, t. y. nesiėmė Įstatyme nustatytų priemonių interesų konfliktui išvengti: nevykdė Įstatymo 11 straipsnyje įtvirtintos pareigos nusišalinti nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, sukeliančius interesų konfliktą. Konfliktą kelia asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, galimas šališkumas priimant sprendimus, jo teigiamas arba neigiamas nusistatymas, dėl kurio jis negali išlikti objektyvus ir nešališkas, todėl valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo privalo vengti net šališkumo regimybės. Toks teisės aiškinimas grindžiamas Įstatymo 1 straipsnyje įtvirtinta šio įstatymo paskirtimi įtvirtinti priimamų sprendimų nešališkumą (LVAT 2011 m. lapkričio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-3154/2011; 2012 m. rugsėjo 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-2624/2012; 2014 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-1394/2014; 2020 m. vasario 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-376-629/2020).

Vertinant asmens veiksmų atitiktį Įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalims būtina išsiaiškinti tik tą faktinę aplinkybę, ar valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo dalyvavo rengiant, svarstant, priimant ar kitaip paveikiant sprendimus, galinčius sukelti interesų konfliktą, ir ar įvykdė Įstatymo 11 straipsnyje įtvirtintą pareigą nusišalinti (LVAT 2011 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-2312/2011; 2011 m. spalio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶³-2861/2011; 2012 m. rugsėjo 6 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-2728/2012; 2013 m.

kovo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-518/2013; 2014 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-1334/2014).

Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į naujausią teismų praktiką, pagal kurią prieš konstatuojant atitinkamą procedūrinį pažeidimą VTEK turi įvertinti, ar klausimas, nuo kurio tarybos narys galbūt turėtų būti nušalintas, yra susijęs su jo privačiais interesais ir kelia jam interesų konfliktą. Neįvertinus šio aspekto būtų neįvykdytas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 91 straipsnio 3 punkte nustatytas reikalavimas, nes būtų pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turinčios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir sprendimo pagrįstumą (*Žr., Vilniaus apygardos administracinio teismo 2022-02-08 sprendimas admin. byloje Nr. e12-1023-983/2022*).

Teikdamas paaiškinimus Komisijai, Tarybos narys nurodė, kad minėti klausimai interesų konflikto jam nekėlė, nes nebuvo susijęs su jo privačiais interesais: Sprendimų priėmimų tikslai nėra susiję su Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos darbuotojų darbo užmokesčio didinimu, taip pat nėra nulemti siekio patvirtinti planuojamą klasių (grupių) skaičių Savivaldybės mokyklose ir reorganizuoti Pasvalio r. Antano Vienažindžio progimnaziją.

Paminėtina, kad Projektai Nr. 1 ir Nr. 2 rengti ne Savivaldybės tarybos, o Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus iniciatyva:

- Projektas Nr. 1 – vykdamas teisės aktų, reguliuojančių šią sritį, reikalavimus, siekiant sklandaus mokinių priėmimo į mokyklas proceso;
- Projektas Nr. 2 – vykdamas teisės aktų, reguliuojančių šią sritį, reikalavimus, siekiant efektyvaus lėšų, skirtų ugdymo organizavimui ir valdymui, bei mokyklų turimų žmogiškųjų, kitų išteklių panaudojimo.

Interesų konfliktas – tai situacija, kai deklaruojantis asmuo, atlikdamas tarnybines pareigas ar vykdydamas tarnybinių pavedimų, turi priimti ar dalyvauti priimančiam sprendimą arba įvykdyti pavedimą, kurie susiję ir su jo privačiais interesais. Privatūs interesai – deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) suinteresuotumas asmenine turtine ar neturtine nauda, deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) moralinė skola, moralinis įsipareigojimas ar kitas panašaus pobūdžio interesas deklaruojančiam asmeniui atliekant tarnybines pareigas. Artimi asmenys – deklaruojančio asmens sutuoktinis, sugyventinis, partneris, kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka (toliau – partneris), taip pat jų ir deklaruojančio asmens tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai ir jų sutuoktiniai, sugyventiniai ar partneriai (Įstatymo 2 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys).

Pagal Lietuvos administracinių teismų suformuotą praktiką, kiekvienu atveju konstatuojant, kad valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo veikė interesų konflikto situacijoje, turi būti aiškiai ir nedviprasmiškai nurodoma, kokios faktinės aplinkybės patvirtina asmens turėtą turtinį ar neturtinį suinteresuotumą. Šių aplinkybių vertinimas negali būti grindžiamas prielaidomis, nerealiomis ar mažai tikėtinomis hipotetinėmis išvadomis ir spėliojimais apie valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens galimai turėtą ar ateityje būsiantį suinteresuotumą (*LVAT 2014 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A442-1009/2014*). Taigi interesų konfliktas turi būti ne spėjamas ar menamas, bet tiesioginis ir akivaizdus.

Įvertinus Komisijai pateiktus dokumentus darytina išvada, kad:

Projektas Nr. 1 nėra tiesiogiai ir akivaizdžiai susijęs su Tarybos nario privačiais (turtiniais) interesais ir, Komisijos nuomone, nekėlė šiam Tarybos nariui tiesioginio ir akivaizdaus interesų konflikto, nes: 1) projektu nėra nustatomas Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos darbuotojų atlyginimas ir nėra duomenų, patvirtinančių, kad patvirtinus planuojamą klasių (grupių) skaičių Pasvalio Lėvens pagrindinėje mokykloje bus savaime padidintas (sumažintas) dirbančių asmenų atlyginimas; 2) Sprendimo projekto iniciatyvą pateikė Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius, koordinuodamas įprastą ir kiekvienais metais vykdomą mokinių priėmimo procesą; 3) nepriėmus Projekto Nr. 1, neigiamų pasekmių nekiltų, t. y. tai būtų tik procedūrinis atitinkamos tvarkos pažeidimas, bet kokiu atveju Savivaldybės taryba rugsėjo mėn. posėdyje tvirtintų faktinį klasių (grupių) ir mokinių (vaikų) skaičių Savivaldybės mokyklose 2023-2024 mokslo metais;

Projektas Nr. 2 yra susijęs su Tarybos nario privačiais (turtiniais) interesais ir, Komisijos nuomone, sukėlė Tarybos nariui interesų konfliktą, nes: 1) viena iš šio sprendimo projekto alternatyvų buvo Pasvalio r. Krinčino Antano Vienažindžio progimnazijos reorganizavimas, ją prijungiant prie Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos, kas padidintų pastarojoje mokykloje ne tik dirbančių darbuotojų, bet ir mokinių skaičių, kuris yra tiesiogiai susijęs su mokyklų vadovų nustatomu pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientu (Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas); 2) prijungus Pasvalio r. Krinčino Antano Vienažindžio progimnaziją prie Lėvens pagrindinės mokyklos ir tokiu būdu padidėjus mokinių skaičiui, turėtų būti perskirstomi pedagoginių darbuotojų darbo krūviai, kad yra tiesiogiai susiję su gaunamu atlygiu už darbą; 3) Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos bendruomenė prieštaravo Pasvalio r. Krinčino Antano Vienažindžio progimnazijos prijungimui prie jų įstaigos, todėl Tarybos nariui dalyvaujant svarstant šį klausimą ir aktyviai palaikant kitą alternatyvą (prijungimą prie Pasvalio Svalios progimnazijos) tiesiogiai gynė savo kolegų ir bendruomenės interesus.

Apibendrinus tyrimo metu nustatytas faktines aplinkybes, vadovaujantis galiojančiu teisiniu reguliavimu ir teismo formuojama praktika, darytina išvada, jog:

- nustatius, kad Savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 26 d. posėdyje svarstytas Projektas Nr. 1 nebuvo tiesiogiai ir akivaizdžiai susijęs su Tarybos nario privačiais (turtiniais) interesais ir Tarybos narys dėl to nepateko į tiesioginio ir akivaizdaus interesų konflikto situaciją, todėl Tarybos nario dalyvavimas svarstant Projektą Nr. 1 neturėtų būti pripažintas Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų pažeidimu;

- nustatius, kad Savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 26 d. posėdyje svarstytas Projektas Nr. 2 buvo tiesiogiai susijęs su Tarybos nario privačiais (turtiniais) interesais bei moraline nauda ir Tarybos narys dėl to pateko į tiesioginio interesų konflikto situaciją, todėl Tarybos nario dalyvavimas svarstant Projektą Nr. 2 turėtų būti pripažintas Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų pažeidimu.

Komisija, atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, vadovaudamasi suformuota teismų praktika, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punktu bei Etikos komisijos veiklos nuostatų, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2009 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. T1-227 „Dėl Etikos komisijos veiklos nuostatų patvirtinimo“ (Savivaldybės tarybos 2020 m. vasario 26 d. sprendimo Nr. T1-25 redakcija) su visais aktualiais pakeitimais), 55.1 papunkčiu (Projekto Nr. 1 atveju) ir 55.2 papunkčiu (Projekto, Nr. 2 atveju), 61 punktu:

n u s p r e n d ė:

1. Pripažinti, kad Tarybos narys, Savivaldybės tarybos 2023 m. balandžio 26 d. posėdyje:

1.1. dalyvaudamas Projekto Nr. 1, kuris nebuvo tiesiogiai ir akivaizdžiai susijęs su jo paties privačiais (turtiniais) interesais, svarstyme Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų nepažeidė;

1.2. dalyvaudamas Projekto Nr. 2, kuris buvo tiesiogiai susijęs su Tarybos nario privačiais (turtiniais) interesais bei moraline nauda, svarstyme Tarybos narys pateko į tiesioginio interesų konflikto situaciją, todėl turėtų būti pripažintas pažeidęs Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas.

2. Sprendimo kopiją išsiųsti Tarybos nariui, VTEK, pareiškėjams ir Savivaldybės tarybai.

3. Sprendimą paskelbti interneto svetainėje www.pasvalys.lt.

Sprendimas gali būti skundžiamas teisės aktų nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo suinteresuotajam asmeniui dienos.